
ITXAS-ONTZIGINTZA (III): GUDA ETA GUDA-OSTEA

1936n. urteko guda asi zanean, mundu osoan, 393 itxas-ontzi baiño ez ziran egiten eun tonetik goragoak eta erdiak Ingalaterra'n egiten ziran. España osoan bederatzi itxas-ontzi baiño ez ziran egiten. Berrogeigarren urtetik laster Euskaldunak Jose Calvo Sotelo arrorio ontzia saldu eban. Ia 11.000 tone eukazan eta Euskalduna'n egindakoen artean aundiena izan zan. Gero etorri ziran Udala-Mendi, Urkiola-Mendi eta Urbasa mendi. Baiña Bizkai'ko ontzigintza larrialdi aundi baten egoan, bear ziran gaiak ekarte eziña zalako.

Betiko zori txarrik ez dagoan lez, berrogeta amargarren urte inguruan agertu zan aldi ohea eta 1956. urtean agertu zan Salerosketako itxaskarien legea, Carrero Blanco eragille zala: Sarreran argi esaten da gure salerosketen % 95 ixasoz egiten dirala. Gero lenago izandako legeak gogoratzen eta aztertzen dauz, ez dirala naikoa esanez, daukaguzan ontzirik geienak 25 urte baiño geiago daukezala diño, amar urterako asmo bat azaltzen dau. Lege onek asko adoretu eban Bizkai'ko ontzigintza eta lantegi barri bat sortu zan Naviera Vizcaina izenegaz.

1975n. urterako lege ori txiki geratu zan, baina ikusi daigun amar urtan (1956-1965) zer egin zan Bizkaia'n:

1956: Aurreko urtean lako bi ontzi egin ziran.

1957: Cabo San Roque eta Cabo San Vicente Ibarra etxeak agiñak eta Unbe-Mendi, Pagasarri-Mendi, Arukas-Mendi, Campoverde, Alejandro Zubizarreta, Conde de Cadagua ta abar.

1958: Bilba'ko Erakuste-Azokan Alberto Ullastres Salerosketarako Ministroak erbestera ontziak egitea eskatu eban, gure Ontzi-Olak onak ziralako. Urte beratan saltu al izan ziran ontziak atzerrira.

1959: Egin ziran ontzietatik %42 Bilbao'n egin ziran, baiña otz-urtea izan zan.

1960: Oztasuna aurrera doa eta ontzi-eskariak urriak dira. Ruiz de Belasko ontzi-olak egin ebazan Paraguai'rako ontzi batzuk.

1961: Larri-unea sortu zuan eta mailleguak be urritu egin ziran ontzi-oletarako. Ruiz de Belasko'k egin ebazan batzuk Paraguai'rako.

1962: Naval'ek bat eta Euskaldunak beste bat egin ebezan Brasil'erako eta Euskalduna'k beste batzuk Noruega'rako.

1963: Erbesteako ontziak egiteak jarraitzen dau eta erosle barriak dagoz: Libia, Liberia, Suezia, Argentina. Vinci ontzia egin zan Bizkaia'n, butano eroateko lenengo.

1964: Itxas-ontzi zarrak alboratu eta barriak erosteko gogo bizkortzen doa.

1965: Azkenengo urtea da au eta maillegoak urri izan eta lana be urritu zan arren, ezarritako elburua bete zan. Urte onetan apur bat lasaitu ziran maillegoak eta Espa-

ña'rako ontziak saldu al izan ziran. Bizkai'tik Cuba'ra ta Paraguai'ra saldu ziran eta butano eroaleak be ainbat. Bizkaia'n bulkcarrier deritxoenen tankerakoa egin zan baiña aurreko burdin-erakundea ipinteko Gijon'era eroan eban, Olabeaga'tik ezin igaro izango zalakoan. Geroago ontzi aundiagoak be egin dira eta amaituta igaro dabe toki ori, Eduardo Aurrekoetxea portuko eroalea ona zalako. Tenerife'rako beste ontzi bi egin ziran Bilbao'n urte orretan.

1967: Bizkaia'n itxas-ontzi izozkin bi egin ziran: Portugalete ta Plentzia eta bietatik lenengoak arin egitearen lenengo saria irabazi eban. Panama'rako ta Marruekos'erako be egin ziran ontziak eta Ruiz de Belasko Ontzi-olak Paraguai'ra saldu ebazan beste bi.

1967. Suez'eko itxas- bidea itxi zan eta orrek ikutua izan eban ontzigintzan.

1968: Lau itxas-ontzi aundi egin ziran, arrorioa eroatekoak: Ceuta, Pablo Garnika, La Rabida, eta Zaragoza. Azkenengo au Sestao'n itxasoratu zan eta bildur aundia egoan ibaiko ura kalera etorriko ete zan, baiña ez zan ezer jazo. Kamaroi-ontziak be saldu ziran, Cuba'rako amasei eta beste asko.

1969: Egoerea oso ona da, baiña ba-dago bildurra ontzi jarregi egiten ete diran. Altzairua ekarte be gaiztu egin da eta erbesteko ontziak merkeagoak izango ete diran da bildurra. Urte onetan beste jazokizun bat aitatu bear da: Amasei illebetean arazoa aztertzen igaro-ondoren, iru ontzi-ola alkartu ziran (Naval, Euskalduna ta Cadiz) eta barri bat sortu: Astilleros Españoles eta au Europa'ko aundienetarikoa da.

Urte onetan be ontzi asko egin ziran: Zelaia'k Kubait'erako arrorio-ontzi bat, Euskaldunak Serantes eta Ziburua-Mendi, Sestao'n Alemania'rako arrorio-ontzi bi, Peru'rako beste iru, eta beste ontzi txikiago asko.

1970: Alemania'rako arrorio-ontzi bi, Yugooslavia'rako zama-ontziak...

1971: Urte guztiz txarra izan zan, zan dolarrak asko galdu ebalako. Alan da guztiz be ontzi asko egin ziran Bizkaia'n, asko eta garratzi aundikoak: Soledad Maria, España'n egindako bilkcarrierrik aundiena, Axpe'n egin zan Gipuzkoa ontzia Europa'n zan atun-izoztuen ontzirik aundiena, eta beste batzuk Alemani'rako, Ingalaterra'rako ta India'rako. Murueta'n egin ziran beste bi, Zamakona'n bat Argelia'rako, Axpe'n Panama'rako sei ontzi eta Zelaia'n Aberatsen ibillaldietarako ontzi eder bat.

1972: Urte Txarra au be, azkenerantza apur bat obeto.

1973: Urte ohea.

1974 Urte onetan itxasoratzten da Bizkaia'n egindako itxas-ontzirik aundiena: Carmen Maria.

Olazar'tar Martin'ek